

DVI 20-10

Slachtofferidentificatie: 1987-2007

Necrosearch: 1997-2007

BRUSSEL, 18/06/2007. – Het Disaster Victim Identification-team (DVI) van de Federale Politie viert in 2007 een dubbele verjaardag: 20 jaar slachtofferidentificatie en 10 jaar necrosearch. Necrosearch is het opsporen en opgraven van verborgen lichamen.

DVI: anno 1987

Voor er sprake was van het Disaster Victim Identification-team (DVI) leverde de identificatie van slachtoffers bij rampen in België heel wat problemen op. Bij catastrofes als de mijnramp bij Marcinelle (1956), de brand in de Innovation (1967) en de vliegtuigramp in Aarsele stonden de wetsdokters er alleen voor. In 1978 heeft de ontploffing van een tankwagen op het kampeerterrein Los Alfaquez in Spanje aan 38 landgenoten het leven gekost. Enkele toenmalige rijkswachters zijn op vraag van de minister van Volksgezondheid ter plaatse gaan helpen bij de identificatie van de slachtoffers.

Zij werden onderverdeeld in een « home team » en een « away team ». Het « home team » verzamelde gegevens over de verdwenen personen bij hun nabestaanden, artsen en tandartsen (ante-mortem gegevens). Het « away team » begaf zich naar de plaats van de ramp om er de stoffelijke overschotten samen te brengen en te beschrijven (post-mortem gegevens). Deze groep politiemensen waren de voorlopers van het huidige DVI-team.

In 1980 is binnen Interpol een “Permanent Comité voor Disaster Victim identification” opgericht. België was van in het begin vertegenwoordigd. Er kwamen standaardformulieren waardoor de ante- en post-mortem gegevens in alle landen op eenzelfde manier verzameld werden. Die formulieren zijn zo opgesteld dat ze toelaten een zeer gedetailleerde beschrijving van een lichaam of lichaamsdeel te geven van aan de kruin tot de tenen. Elk detail kan immers belangrijk zijn in de identificatie van een slachtoffer.

In 1984 kwam er ook een handboek van Interpol dat de richtlijnen voor de organisatie en procedures bij de identificatie van slachtoffers van rampen aangeeft.

Op basis van deze richtlijnen is in november 1986 het DVI van de toenmalige Rijkswacht opgericht.

Bij de ramp met de Herald of Free Enterprise, op 6 maart 1987, heeft het DVI de eerste keer zijn nut bewezen. Samen met hun Britse collega's, wetsdokters en andere hulpverleners, stond het DVI in voor de volledige identificatie van de 189 slachtoffers en de eigenaars van de voertuigen in het schip. Drie slachtoffers zijn nog altijd vermist.

“To speak for the dead, to protect the living.”
Commissaris Joan De Winne
Diensthooft DVI

Elk lijk heeft een naam

Het is erg belangrijk dat elk lijk geïdentificeerd wordt. Elk onbekend lijk heeft immers een naam en het DVI wil die achterhalen om zowel humanitaire als juridische redenen. Commissaris Joan De Winne, diensthoofd van het DVI: „Een officiële erkenning van de dood is noodzakelijk. Vanuit menselijk standpunt is het nodig voor de nabestaanden, hoe pijnlijk ook. Dan kan de overledene teruggegeven worden aan zijn familie en het rouwproces beginnen. Er zijn ook juridische kwesties zoals de erfenis, het pensioen, een eventueel nieuw huwelijk,...

Necrosearch

Sinds de zaak Dutroux legt het DVI zich toe op het organiseren en uitvoeren van necrosearch-operaties. Necrosearch betekent dat het DVI op basis van vermoedens of aanwijzingen, aangebracht door de onderzoekende politiedienst of de Cel Vermiste Personen, op een bepaald terrein op zoek gaat naar een verborgen lichaam. Het DVI zoekt daarbij voortdurend naar nieuwe forensische technieken om necrosearch verder te ontwikkelen en te verfijnen.

DVI: anno 2007

Twintig jaar na het ontstaan, komt het DVI gemiddeld 130 keer per jaar in actie. Bijna dagelijks wordt het team ingezet. Het DVI-team treedt op op vraag van lokale politieautoriteiten in samenspraak met de administratieve en gerechtelijke overheid én na een beslissing van de leiding van de Federale Politie en het diensthoofd van het DVI. Het DVI handelt als steundienst onder het gezag van de plaatselijke politiechef en werkt samen met de lokale hulpdiensten (brandweer, civiele bescherming, Rode Kruis, dienst 100...).

Sinds 1993 maakt het DVI deel uit van de Speciale Eenheden van de Federale Politie. De Speciale Eenheden hangen op hun beurt sinds 1 maart 2007 rechtstreeks af van de commissaris-generaal van de Federale Politie.

Met de tijd zijn de opdrachten van het DVI geëvolueerd. Oorspronkelijk kwam het DVI enkel tussenbeide bij grote rampen. Al snel is duidelijk geworden dat hun inzet voor een incident met een klein aantal slachtoffers ook een meerwaarde kan betekenen. Sindsdien wordt het DVI ook ingezet voor de identificatie van slachtoffers van kleinere incidenten of ongevallen waarbij slachtoffers onherkenbaar verbrand of verminkt raken.

Vast team en vrijwilligers

Het DVI-team binnen de Federale Politie bestaat uit een vast team van 12 personen die de dagdagelijkse werking verzekeren. Daarnaast zijn er een 60-tal DVI vrijwilligers die over de lokale en federale politiediensten in het hele land verspreid zijn en opgeroepen kunnen worden indien extra inzet nodig is.

Niet elk lid van het DVI-team is echter tewerkgesteld bij de politie. Naast politiemensen wordt het team verder aangevuld met wetsdokers, forensische tandartsen, forensische antropologen, de civiele bescherming en vrijwilligers van zowel de hulpdienst als de dienst dringende sociale interventie van het Rode Kruis.

Alle leden van het DVI en alle medewerkers die betrokken zijn bij de identificatie van een slachtoffer delen dezelfde filosofie. Die filosofie is gebaseerd op enkele basisprincipes:

- Teamwork: de inbreng van iedereen is gelijkwaardig. Het vooropgestelde doel moet samen bereikt worden en elke schakel in het identificatieproces is even waardevol.
- Interdisciplinariteit: om een onbekend lichaam een naam te kunnen geven zijn de vaardigheden, de kennis en de technische inzet van middelen van diverse

disciplines en expertisedomeinen noodzakelijk. Door de constante informatie-uitwisseling tussen de verschillende disciplines is het verlies van informatie minimaal.

- Wetenschappelijke onderbouw van alle activiteiten
- Flexibiliteit: dit staat voor het creatief kunnen inspelen op de steeds wisselende situaties gestoeld op een gedegen voorbereiding en een permanent leerproces.

Elke grote en langdurige interventie van het DVI wordt afgesloten met een bezoek van de leden van het team aan het stressteam van de Federale Politie. Het helpt om te praten over wat ze hebben gezien en meegemaakt.

Kalkoengieren

Een andere belangrijke taak waar het DVI anno 2007 hard aan werkt is het ontwikkelen van nieuwe forensische technieken in hun domein:

- Zo lopen er momenteel enkele onderzoeken naar het gebruik van nieuwe biosensoren. Biosensoren zijn levende wezens die kunnen helpen bij het lokaliseren van een stoffelijk overschot, bv. een hond 'menselijke resten'. Het DVI onderzoekt of sluiptwespes kunnen geconditioneerd worden op lijkengruis. Bij een ander project wordt bekeken of een kalkoengier kan worden ingezet voor het lokaliseren van begraven lichamen.
- In samenwerking met de vakgroep Telecommunicatie en Informatieverwerking van de Universiteit Gent wordt een computerprogramma ontwikkeld om de biometrie van het oor als identificatiemethode te gebruiken.
- In samenwerking met het Defensielaboratorium en de afdeling Toxicologie van de KU Leuven loopt een onderzoek omtrent de specifieke geurmoleculen die vrijkomen tijdens het ontbindingsproces van een menselijk lichaam.
- Een lid van DVI wordt momenteel opgeleid in de forensische botanica. Hij leert om aan de hand van plantengroei een begraafplaats te kunnen detecteren.
- Een ander DVI-lid krijgt een opleiding tot forensisch duiker om zoekacties te coördineren met duikers van de brandweer en/of civiele bescherming en onder water al de nodige politionele vaststellingen uit te voeren.